

Основні принципи організації та діяльності науково-дослідного інституту Національної академії наук України

I. Загальні положення	1
II. Наукова, науково-організаційна та господарська діяльність інституту.....	2
III. Статут і структура інституту.....	4
IV. Управління інститутом	5
V. Реорганізація і ліквідація інституту	8

I. Загальні положення

1. Науково-дослідний інститут та прирівняні до нього наукові установи (обсерваторії, ботанічні сади, бібліотеки тощо, далі – інститут) НАН України є основною ланкою науково-дослідної діяльності і організаційної структури Національної академії наук України.

2. Рішення про створення інституту приймає Президія НАН України.

3. Інститут входить до складу відділення НАН України або підпорядковується безпосередньо Президії НАН України. Належність інституту до відповідного відділення Академії, а також переведення інституту з одного відділення до іншого визначає Президія НАН України за поданням (клопотанням) вченої ради інституту та за погодженням з відповідним відділенням (відділеннями) Національної академії наук України.

4. Інститут є *державною науковою установою* з правами юридичної особи. У своїй діяльності він керується чинним законодавством, Статутом Національної академії наук України, *цими Основними принципами та іншими нормативними актами Національної академії наук України, Статутом інституту.*

5. *Інститут може мати статус подвійного підпорядкування – Національній академії наук України та іншому центральному органу виконавчої влади України.*

Рішення про його створення проводиться спільним наказом НАН України та центрального органу виконавчої влади України.

6. Економічну основу діяльності інституту становить бюджетне фінансування, яке має дві складові:

- ◇ загальний фонд, що містить обсяг надходжень на фінансування науково-дослідних робіт, цільових наукових і науково-технічних програм, проектів, тем та ініціативних розробок;
- ◇ спеціальний фонд, який складається із коштів, отриманих за виконання госпдоговірних робіт, за проведення економічної, в тому числі зовнішньоекономічної діяльності за профілем інституту, та набутих іншим шляхом, не забороненим законом.

7. Інститут не рідше одного разу на п'ять років звітує про свою наукову і науково-організаційну діяльність перед Загальними зборами відповідного відділення наук і Президією НАН України в разі потреби.

II. Наукова, науково-організаційна та господарська діяльність інституту

8. Головним завданням інституту є здійснення фундаментальних і прикладних досліджень з метою одержання нових наукових знань, сприяння науково-технічному прогресові та соціально-економічному і духовному розвитку суспільства.

9. З цією метою інститут:

9.1. Розробляє за широкою участю наукового колективу основні напрями досліджень інституту і подає їх на затвердження у встановленому порядку. Під час визначення наукової тематики враховуються рішення Загальних зборів, Президії, відповідного відділення Національної академії наук України, а також рекомендації з проблемних наукових рад.

9.2. Складає, затверджує і виконує плани науково-дослідних робіт, розв'язує питання їхнього матеріально-технічного і фінансового забезпечення.

9.3. Вивчає, аналізує та узагальнює досягнення світової науки за своїм профілем і визначає можливості їх використання в матеріальній та духовній сферах життя суспільства, бере участь у розробці й реалізації міжнародних програм і проектів.

9.4. Розробляє прогнози та проводить експертизу з відповідних напрямів науки і техніки.

9.5. Організовує, проводить та бере участь у конкурсах наукових робіт (проектів, заявок) і за результатами конкурсу надає необхідні ресурси та забезпечує виконання відповідних досліджень.

9.6. Проводить конференції, наради, симпозіуми, виставки, наукові школи, в тому числі

міжнародні.

9.7. Здійснює інформаційну та видавничу діяльність, засновує наукові видання.

9.8. Проводить конкурси на заміщення вакантних посад наукових працівників, атестує працівників інституту.

9.9. Здійснює підготовку наукових кадрів через аспірантуру, докторантуру, прикріплення, стажування, в тому числі за кордоном, а також через спільні з вузами кафедри та інші форми.

9.10. Створює у встановленому порядку спеціалізовані вчені ради при інституті для захисту кандидатських і докторських дисертацій.

10. Інститут забезпечує високу якість досліджень, систематичне нагромадження і узагальнення наукових результатів, створення умов для реалізації творчих можливостей наукового колективу та соціальний захист працівників.

11. Інститут:

11.1. Розробляє структуру і штатний розпис у межах наявних коштів і затверджує його в установленому в НАН України порядку.

11.2. Преміює працівників відповідно до положення інституту про преміювання, здійснює інші види стимулювання праці співробітників інституту.

11.3. Укладає у встановленому порядку угоди і договори про наукове та науково-технічне співробітництво з організаціями, в тому числі зарубіжними й міжнародними, здійснює зовнішньоекономічну діяльність.

11.4. У порядку, встановленому чинним законодавством та нормативними актами НАН України, вирішує питання про вступ до спілок, асоціацій та ведення інших форм спільної діяльності з організаціями й підприємствами, включно із закордонними.

11.5. Набуває майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності (науково-дослідні, дослідно-конструкторські розробки, винаходи тощо) у встановленому законом порядку, в тому числі відповідно до угоди зі своїми науковими співробітниками і працівниками, котрі як автори є суб'єктами права на об'єкти інтелектуальної власності, які створені в інституті.

11.6. Має право згідно з чинним законодавством реалізувати на внутрішньому і зовнішньому ринках об'єкти інтелектуальної власності, що йому належать, а також зразки і малі серії приладів, устаткування, матеріалів та іншої наукоємної продукції, надавати науково-технічні послуги, здійснювати рекламні заходи.

11.7. З метою застосування науково-технічних розробок у виробництві за дозволом Президії НАН України може виступати учасником підприємств із змішаною формою власності, до статутних фондів яких передаються належні інституту майнові права, і одержувати відповідні доходи від їхньої діяльності, а також використовує інші форми зв'язку науки з виробництвами.

11.8. Створює фонди соціального захисту науковців відповідно до чинного законодавства.

11.9. Має право в порядку, встановленому в НАН України, на укладання договорів оренди майна, у тому числі нерухомого, що обліковується на балансі інституту, а також договорів продажу майна.

Кошти, що отримані інститутом від оренди або продажу майна в повному обсязі, спрямовуються на виконання його статутних завдань.

12. Належні інститутові права реалізує його директор, вчена рада, а також за встановленим розподілом обов'язків інші службові особи інституту.

III. Статут і структура інституту

13. Статут інституту є основним актом, який регулює його діяльність.

14. Статут інституту може мати положення, що відображають специфіку діяльності інституту, але не повинен суперечити цим Основним принципам.

15. Статут розробляє дирекція інституту після обговорення в науковому колективі, приймає вчена рада, погоджується він з відповідним відділенням Національної академії наук України і набуває чинності після затвердження та реєстрації в Президії НАН України.

16. Статут має визначити: загальні положення, основні завдання наукової, науково-організаційної та господарської діяльності інституту; порядок управління інститутом; структуру інституту; майнові права (у тому числі на об'єкти інтелектуальної власності); порядок реорганізації та ліквідації. У статуті повинна передбачатися участь колективу в розв'язанні соціальних питань, зокрема шляхом укладання колективного договору між трудовим колективом та адміністрацією інституту.

17. Структуру інституту розробляє дирекція, її розглядає вчена рада та затверджує відповідне відділення НАН України.

Структурними підрозділами інституту є: науково-дослідний відділ, лабораторія або сектор, а також управлінські й науково-допоміжні підрозділи і служби. В інституті можна

створювати наукові колективи, в тому числі на контрактній основі, що організуються на певний термін для розв'язання конкретних завдань.

18. Інститут може створювати філіали і наукові відділення на правах структурного підрозділу інституту, конструкторські, технологічні і проектні бюро, а також інші структурні підрозділи без прав юридичної особи.

19. Структурні підрозділи, що не мають прав юридичної особи, діють за положеннями, затвердженими наказом директора за погодженням з вченою радою інституту. В підпорядкуванні інституту можуть знаходитись інші відокремлені підрозділи з правом юридичної особи, які створюються для забезпечення наукової діяльності інституту за рішенням Президії НАН України і діють на підставі Статуту, який затверджується та реєструється у встановленому в НАН України порядку.

IV. Управління інститутом

20. Управління інститутом здійснюється на основі і в порядку, встановленому його Статутом.

21. Інститут очолює директор, якого обирають за конкурсом загальні збори відділення НАН України з урахуванням думки наукових працівників інституту терміном на п'ять років із числа провідних учених і затверджує Президія НАН України. У випадку, коли обрання директора не відбулося, а також у разі реорганізації або створення нового інституту Президія НАН України може призначити директора (директора-організатора) інституту на термін до двох років.

Директор керує інститутом і відповідає за його діяльність перед Національною академією наук України.

22. Вчена (наукова, науково-технічна, технічна) рада (далі – Вчена рада) інституту – є колегіальним дорадчим органом управління науковою і науково-технічною діяльністю наукової установи. Вчена рада приймає рішення та виробляє рекомендації в межах своєї компетенції, яку визначає Статут інституту. Головою вченої ради є за посадою директор інституту, заступником голови – заступник директора інституту з наукової роботи, секретарем – вчений секретар інституту. Кількісний склад членів вченої ради визначається в Статуті інституту.

23. Не менше як три чверті складу вченої ради обираються на термін повноважень директора таємним голосуванням на зборах колективу (конференції) наукових працівників інституту, а решта її членів призначається наказом керівника цієї наукової установи. До складу

вченої ради входять всі члени Національної академії наук України (академіки та члени-кореспонденти Національної академії наук України), які працюють в інституті. До вченої ради можуть бути обрані (або запрошені) провідні вчені і спеціалісти, які не працюють у даному інституті.

24. Вчена рада інституту обговорює основні напрями наукової і науково-технічної діяльності інституту і рекомендує їх до затвердження відповідним відділенням та Президією НАН України.

Розглядає питання:

- ◇ пов'язані з удосконаленням структури інституту;
- ◇ координації та наукового співробітництва з іншими організаціями і установами;
- ◇ проведення нарад і конференцій;
- ◇ міжнародного наукового співробітництва інституту;
- ◇ науково-видавничої діяльності; висування видатних наукових праць, наукових відкриттів та винаходів для присудження премій та медалей, в тому числі міжнародних;
- ◇ висунення та обговорення кандидатур на посаду директора інституту;
- ◇ обрання наукових працівників за конкурсом;
- ◇ порушення клопотань про присвоєння працівникам інституту вчених та почесних звань;
- ◇ висування кандидатів у дійсні члени (академіки) і члени-кореспонденти Національної академії наук України.

Аналізує стан реалізації наукових досліджень, їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення, підготовки наукових кадрів.

Ухвалює:

- ◇ програми, проекти науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт;
- ◇ річний звіт про наукову роботу інституту.

Затверджує:

- ◇ результати атестації наукових працівників;
- ◇ теми дисертацій здобувачів та аспірантів, їх наукових керівників

(консультантів).

- ◇ Рекомендує:
- ◇ кандидатури на призначення заступником директора з наукової роботи, вченого секретаря інституту, головних редакторів та членів редколегій наукових видань інституту;
- ◇ інші питання, які передбачені статутом інституту.

25. Вчена рада має право приймати рішення, якщо на засіданні присутні не менше як 1/2 її облікового складу, за винятком випадків розгляду кадрових питань, висунення робіт на здобуття премій і медалей та інших питань, де обов'язкова присутність 2/3 складу вченої ради.

Рішення вченої ради вважаються прийнятими, якщо за них голосувало понад 50 % присутніх членів вченої ради. Рішення приймаються відкритим або таємним (за визначенням вченої ради) голосуванням, якщо статут інституту не передбачає іншого порядку.

26. Заступників директора інституту з наукової роботи і вченого секретаря призначає директор інституту за погодженням вченої ради інституту та відповідного відділення і затверджує Президія НАН України.

Заступника директора інституту з загальних питань або з адміністративно-господарської роботи призначає директор інституту за погодженням з відповідним відділенням НАН України та затверджує Бюро Президії НАН України.

27. Керівників філіалів і наукових відділень інституту, а також інших відокремлених структурних наукових підрозділів обирає вчена рада інституту і затверджує Президія НАН України за поданням відповідного відділення НАН України.

28. Завідувачі наукових відділів, лабораторій (секторів), головні, провідні, старші, наукові, молодші наукові співробітники заміщують посади шляхом обрання за конкурсом або за підсумками чергової атестації. Завідувачів наукових відділів і головних наукових співробітників за поданням директора та відповідного відділення НАН України затверджує на посадах Президія НАН України, провідних наукових співробітників – бюро відповідного відділення НАН України.

29. Інститут може мати почесного директора, радника дирекції, яких призначає Президія НАН України. За поданням установи Почесним директором може бути призначений дійсний член Національної академії наук України після досягнення 65-річного віку та звільнення від обов'язків директора інституту, який тривалий час очолював інститут, зробив видатний внесок у

науку, організацію наукових досліджень та розвиток інституту і під керівництвом якого інститут посідав провідне місце у певній галузі науки та досяг значних успіхів у підготовці кадрів і реалізації результатів досліджень.

Дійсні члени, члени-кореспонденти НАН України після досягнення пенсійного віку можуть, за їх бажанням, бути призначені радниками при дирекції.

30. Дирекція з профспілковою організацією укладає колективний договір, який детально регламентує взаємовідносини трудового колективу та адміністрації відповідно до Закону України «Про колективні договори і угоди».

V. Реорганізація і ліквідація інституту

31. 31. Реорганізацію або ліквідацію інституту проводить Президія НАН України за поданням бюро відділення НАН України, до складу якого він входить, або одного із віце-президентів Національної академії наук України згідно з розподілом обов'язків.

Рішення про реорганізацію та ліквідацію інституту подвійного підпорядкування проводиться спільним наказом НАН України та відповідного центрального органу виконавчої влади.

Після ліквідації інституту його майно переходить у розпорядження Президії НАН України.